

**КОНЦЕПЦИЯ ЗА ПРОГРАМНОТО И КАДРОВО
РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА НАЦИОНАЛНА
ТЕЛЕВИЗИЯ**

2025-2028 г.

„Традицията среща бъдещето“

от Свилена Димитрова

*кандидат в процедурата за избор на генерален директор
на Българската национална телевизия*

1. УВОД

Встъпителните ми думи за развитието на Българската национална телевизия ще натоваря със сантимент като човек, чиято журналистическа кариера започна през 1995 година в РТВЦ-Русе. Тогава БНТ беше единствената в телевизионния ефир на България и безкомпромисна към стандартите за качество, както визуалните, така и съдържателните. „Всичко тече, всичко се променя“! „Не можеш да влезеш два пъти в една и съща река“, казва Хераклит.

Днес, 30 години по-късно, медийната среда е съвършено различна, но успява ли обществената телевизия да бъде адекватна на съвременните търсения и очаквания на обществото?! По-скоро се опитва, но някак от позицията на незаобиколима доминанта, която винаги ще бъде „там“.

Финансирането на Българската национална телевизия със средствата на данъкоплатците в условията на конкурентна медийна среда от множеството частни телевизионни канали, изискват „водещият автор“ на съдържанието на програмите на обществената телевизия да бъде именно обществото. Зрителят да открива в програмното съдържание отразяване на реалността, в която живее, без излишен макиаж.

През последните години социалните платформи се превърнаха в медийно пространство, достъпно за авторството на всеки с профил в социалните мрежи. Подкасти и видеоканали започнаха да генерират и разпространяват телевизионноподобни форми.

Изкуственият интелект завладява интереса на обществото като източник на информация и алтернатива на лично авторство. Тези тенденции, които ще се развиват в бъдеще, трябва да срещнат днес – в настоящето традициите на БНТ във високите стандарти за създаване на стойностно аудио - визуално медийно съдържание с подчертан акцент върху визията.

2. Развитие на обществената телевизия за подобряване обективното и всеобхватно информиране на обществото

В зрителската аудитория все още е жива нагласата да избира БНТ като източник на информация и да се доверяват на чутото и видяното в ефира на обществения доставчик на аудио-визуални услуги. Именно тази обществена нагласа на поколенията, които са разполагали само с този телевизионен извор на информация, трябва да бъде впрегната в съюз със съвременните очаквания на новата генерация зрители. А тя, новата генерация зрители, търси достъпни и кратки експресивни форми, които се възприемат с лекота, но и оставят следа в съзнанието.

Визуализацията, която отличава телевизионните жанрове от радиоформата, трябва да възроди приоритетното си присъствие в ефира на БНТ като дописва или илюстрира поднесената със словото информация.

В условията на подчертана конкурентна среда в телевизионния ефир, точно общественият характер на БНТ с програмното ѝ съдържание трябва да послужи като открояващ я белег от комерсиалните телевизионни канали. Превесът на темите, зададени и насочени към гражданското общество, ще повиши чувствително доверието към медията и ще изпълни със смисъл прозвището на БНТ – „Телевизията Майка“.

Българската национална телевизия трябва да съумее с програмното си съдържание да възвърне авторитета си на източник на достоверна информация, която да бъде цитирана от другите медии. Едно е да владееш монопола на единствена ефирна телевизия, поради липсата на алтернатива, съвсем други прийоми са необходими, за да утвърди отново БНТ позицията си на водещ телевизионен канал.

Атрактивното и грабващо зрителското внимание професионално поднасяне, следвайки най-високите журналистически стандарти, на новините от злободневия не бива да се пренебрегва, но и не трябва да се превръща в самоцел. В дозата е изцеляващото действие на всяко лекарство.

Мярата между институционално зададения тон на темите от деня и прочита им през личната призма на зрителя, ще накарат аудиторията да се разпознае в поднасяната информация и да я възприема като специално адресирана до всеки един персонално.

Институционалните новини трябва да бъдат само информационен повод за репортажите. Журналистите да бъдат емпатични „разказвачи“ на истории, които сякаш лично говорят на всеки един зрител.

3. Организация и управление, редакционна структура. Виждания за кадровото развитие на БНТ

Съгласно чл. 55, ал 2 от Закона за радиото и телевизията органите на управление на Българската национална телевизия са управителният съвет и генералният директор на БНТ. Техните функции и правомощия са изчерпателно посочени в ЗРТ в чл.62 и съответно чл. 68 за генералния директор. Изпълнението на законоустановените дейности на членовете на управителния съвет и на генералния директор на БНТ задават тона на развитие на програмното съдържание на обществената телевизия.

➤ Общественият съвет към БНТ :

Разширяване на правомощията на съвета и разширяване на кръга на правоимащите да участват в него с представителство на неправителствения сектор, на съсловните организации на културните дейци, на академичните среди от областта на хуманитарните университетски специалности.

3.1. - Приемственост и новите генерации кадри в БНТ

➤ Сътрудничество с университетите и академичните среди за подготовка на кадри за нуждите на БНТ:

В академичната програма на университетите в страната е застъпено изучаването на специалностите „Българска филология“ и „Масови комуникации“.

При предоставяне на студиата на БНТ и регионалните телевизионни центрове в страната за практически занимания на студентите от хуманитарните и журналистически специалности на университетите може да се даде възможност на стажантите да реализират някои от неспецифичните телевизионни форми.

Така ще бъде разтоварена ангажираността на основния журналистически състав, а и ще бъдат открити и подготвени бъдещи кадри с потенциал в областта на телевизионната журналистика.

➤ **Стажантски програми за студенти, обучаващи се в специалности „Журналистика“ и „Масови комуникации“:**

Разработване на стажантски програми и подписване на договори с университетите, в които се изучават специалности от областта на журналистиката и публичните комуникации, за осигуряване на летни практикуми за студентите, обучаващи се в тези специалности. „ТВ Академията“, която съществува от 2019 година да бъде продължена и разгърната в „БНТ Академия“ с нови споразумения за сътрудничество с университети от цялата страна.

3.2.- Реформиране на управлението по направленията „Маркетинг“ и „Връзки с обществеността“

Развитието и осъвременяването на тези дирекции и на техните функции трябва да е насочено към успешното промотиране сред обществеността на дейността на БНТ в различните ѝ направления с цел поддържане на позитивния и авторитетен имидж на обществената телевизия. Посланията, генерирани от направление „Връзки с обществеността“, да стимулират и изграждат положителни обществени нагласи, които открояват Българската национална телевизия като легитимен лидер на телевизионния пазар.

Разработване на атрактивни комуникационни стратегии, които популяризират отделни инициативи, реализирани от Българската национална телевизия.

Целта е със стратегическо комуникиране в публичното пространство Българската национална телевизия и нейната дейност да бъде позиционирана и наложена като влиятелен застъпник на обществения интерес, чрез подкрепата на обществено значими каузи и провеждането на инициативи с широк социален отзвук.

3.3. – Обособяване на дирекции, пряко отговорни за всеки едни от каналите на БНТ

Да бъдат обособени четири дирекции, които пряко да ръководят и отговарят за програмното съдържание на каналите БНТ 1, БНТ 2, БНТ 3 и БНТ 4. Към всяка от дирекциите да бъдат създадени тематично ориентирани редакции с оглед на съдържателната насоченост на каналите: „Новини“; „Публицистика“; „Култура“; „Спорт“; „Развлекателни програми“; „Документални филми“.

Предвид обществения характер и водещата функция на Българската национална телевизия да информира за актуалните събития и новини в страната и чужбина, дирекция „Новини и актуални предавания“ трябва да се запази като супердирекция, която да обединява отделните звена с ресорна насоченост – „Политика“; „Финанси и икономика“; „Енергетика“; „Екология и устойчиво развитие“; „Социални политики“; „Местно самоуправление и регионално развитие“; „Транспорт“; „Култура“; „Спорт“.

4. Програмни намерения и приоритети - Концептуално обновление на каналите БНТ 1, БНТ 2, БНТ 3 и БНТ 4

4.1. – БНТ 1 – водещият канал на обществената телевизия

- **БНТ 1 да запази и надгради съдържанието си на водещ канал за информация, публицистика и актуални предавания, стъпвайки на традицията, съчетана с атрактивна и приковаваща зрителския интерес визия. Политематичното съдържание на канала трябва да се запази, но с ясно обособени модули в отделните часови пояси.**

- **Делничният сутрешният блок**, който е емблемата на всяка телевизия, трябва съществено да се промени концептуално, за да се разграничи и отвори от сутрешните програми на комерсиалните телевизии, които са се превърнали в криминални хроники плюс радиоподобно съдържание на маса.
- **Новините и публицистичните предавания** са доказаната марка на Българската национална телевизия, а техните лица и креативни екипи са утвърдени и разпознаваеми сред зрителската аудитория журналисти. Този авторитет на актуалната продукция на БНТ трябва да се съхрани и развие до степен, която да издигне обществената телевизия до медия, която е първоизточник на актуална информация, на която се позовават и цитират останалите средства за масова информация.
- **Коментарните и дискусийни предавания** за постигане на плурализъм и всеобхватност на различните гледни точки да се надградят с повече визуализиране на темите. Освен чисто новинарските модули, програмата на БНТ 1 да бъде изпъстрена с публицистични формати, които динамично и със средствата на съвременните технически възможности да срещат дневния ред на управляващите, обществото и медиите.
- **Камерата и микрофонът при преките участници в сюжетите на деня** – активно и мотивирано използване на възможностите за преки включвания и обратна връзка с участниците в новинарските сюжети. Използване на всички средства за постигане на динамика и живост на телевизионните форми.
- Създаване на аналитични, обзорни рубрики с примерно заглавие „Гласът на перото“, в които да участват журналисти от печатните издания с редакционни коментари и разработки, по които работят.

4.2. - Съдържанието на БНТ 2 да бъде изцяло генерирано от Регионалните телевизионни центрове на БНТ

Общественият характер на БНТ и все повече нарастващият интерес на зрителите към регионални новини превръща ролята на регионалните телевизионни центрове в ключова. Ресурсът и стратегическото позициониране на регионалните телевизионни центрове на БНТ в страната е необходимо да се оползотвори и разгърне в пълнота в програмното съдържание на БНТ 2.

Даденостите на градовете Пловдив, Варна, Русе и Благоевград, където са разположение регионалните телевизионни центрове на БНТ, предлагат множество възможности за съдържателно обогатяване на публицистичните формати в програмата на БНТ 2.

24-часовата програма на БНТ 2 в часовия пояс от 8 до 20 часа да бъде разделена на четири блока от по 3 часа за авторско съдържание, създадено от всеки едни от регионалните телевизионни центрове. На ротационен принцип да се редува през седмицата програмното съдържание на регионалните телевизионни центрове в отделните 3-часови прозорци.

Авторското програмно съдържание, генерирано от регионалните телевизионни центрове, да отразява в развитие проблемите и актуалните теми от живота в населените места от съответния регион.

- **Предавания и рубрики с икономическа насоченост** ще представят напредъка на региона в сферата на предприемачеството, инфраструктурата и туризма.
- **Сфери на икономическо развитие** - с нарочни рубрики и репортажи да бъде представяно икономическото развитие на регионите с традиционните отрасли в отделните области.

В кратки документални форми да бъдат представяни предприемачи от малкия и среден бизнес, традиционни фирми от местната индустрия с международното им признание, новите предприемачи в селското стопанство, работещи с европейско финансиране и развиващи биоземеделие и селски туризъм.

- **Инфраструктура** - представяне на социално значимите инфраструктурни проекти в региона, които успешно печелят финансиране по европейските програми. Разгърнато представяне на проблемните области с възможностите и мерките за тяхното разрешаване- изграждането и реконструкцията на общинската и републиканска пътна мрежа, обществени сгради, детски градини, архитектурни паметници и културни обекти.
- **Местно самоуправление** - обективно и всестранно отразяване на работата на местната власт в лицето на общинското управление, регионалните институции и областната администрация. Представяне и разработване с участието на експертите от общинската администрация на невралгични за региона въпроси.
- **Социални проблеми- безработица, възможности за работа, възможности за квалификация** - сътрудничество с регионалните дирекции на Министерството на труда и социалната политика и на Министерството на образованието и науката да се представя актуална информация за реалната картина на пазара на труда в регионите. Освен съобщаване на нивата на безработицата, свободните работни места и сезонната заетост, да се разработват практически полезни модули с предложения за квалификация и преквалификация, които отговарят на реалните потребности на пазара на труда.
- **Социално ориентирани предавания** да формират по-голямата част от програмното съдържание, реализирано от регионалните телевизионни центрове.

- **Култура и изкуство от цяла България** - телевизионни срещи и портрети на културни дейци и общественици от населените места в обхвата на отделните регионални телевизионни центрове. Спонтанни разговори през субективното око на камерата за историята, приноса и пътя на хората, които интригуват и заразяват с жизнеутвърждаващия си пример.

Портретите на емблематични за градовете на България културни дейци и общественици, реализирани с осъвременените похвати на визуалното изкуство, да са ярка част от съдържателното обогатяване на програмата на БНТ 2.

Дефицитът на духовни ценности през последните години може да бъде компенсиран посредством телевизионни форми, обърнати към човешките истории на хората от съответния регион. Този маниер ще скъси дистанцията между зрителите и телевизионния екран и ще провокира усещането за принадлежност към общност.

- **„Пътешествието с ТВ-камера“ като форма** да бъде използвано при представянето на културните, историческите и природни забележителности на отделните райони на страната.

4.3.- Съдържанието на БНТ 3 да бъде профилирано за култура, развлекателни форми, образователни програми и документални филми

Програмното съдържание на БНТ 3 да бъде подчинено и доминирано от темите за култура, изкуство, образователни програми и документални филми.

Културният живот у нас през последните повече от 10 години излезе от столицата и изпъстри с фестивали и артистични събития афишите на градовете в страната. Традиционните и нови културни събития да се осъществяват с подкрепата на БНТ и да намират място в съдържанието на програмата на БНТ 3.

- **Традиционните занаяти и съвременното изкуство** в лицето на неговите носители да бъдат пълнокръвно застъпени в програмата на канала.

- **Културен, исторически, екологичен, религиозен туризъм в регионите на страната** - атрактивно и живо представяне със способите на субективната камера и разказ от първо лице на туристическите забележителности и дестинации в различните кътчета на България. Визуални разходки със средствата на модерния телевизионен пътепис сред живописните места на страната.

В поредица от телевизионни дневници да бъдат представени разнообразието от възможности за екологичен, религиозен и културен туризъм в различните региони.

- **Предаване на живо на концерти, културни програми и събития, подкрепени от БНТ.**
- **Образователни програми за акцентиране и на възпитателната роля на телевизията.**

Образователни центрове - партньорство с водещи учебни заведения в страната да бъдат разработени съвременни академични програми, които в условията на конкурентна среда подготвят реално необходимите за икономиката и управлението на страната ни кадри. Точно и обективно представяне на пропуските и недостатъците на образователната ни система с предлагане на работещи алтернативи за тяхното преодоляване.

- **Сътрудничество с печатни медии и радиостанции за разработване на съвместни рубрики, както и за реализация на съвместни медийни проекти** - активно сътрудничество и взаимодействие с журналисти от радиостанциите и печатните издания. Разработване на съвместни проекти за реализация на предавания, които едновременно се излъчват по радиото и телевизията или се заснемат в радиостудиото с типичната му атмосфера.
- **Работа с писатели, блогъри и анализатори за експертна подкрепа на специфично и обособено програмното съдържание** - гъвкавост и инициативност в търсенето на съвременни автори с цветно перо, които да пренесат част от сюжетите, по които работят, в телевизионни форми.

4.4. - Съдържанието на БНТ 4 да бъде генерирано и насочено към българските общности в чужбина с акцентирано международно съдържание от и за българите в чужбина

➤ **Обособяване на продуцентско звено на БНТ за осигуряване на програмата на БНТ 4**

Предназначението на канала БНТ 4, адресирано към българите, живеещи извън България, е необходимо да се разгърне целенасочено с нарочно креатирано специфично програмно съдържание, фокусирано върху потребностите на зрителите-сънародниците ни извън България.

Темите да отразяват живота на българите в чужбина, да са с фокус върху проблемите от ежедневието им зад граница и репортажите да осъществяват мост към новостите в живота в България, за които сънародниците ни зад граница да научават от ефира на БНТ 4.

➤ **Европейско сътрудничество** – в програмата на БНТ 4 да бъде застъпено и съдържание от реализирането на съвместни телевизионни проекти с европейски обществени телевизии; Представяне на възможностите за трансгранично сътрудничество; Продуциране на съвместни проекти за културен и икономически обмен; Организиране на международни дискуссионни форуми.

5. Технологично развитие и дигитализация от ново поколение

Технологичното обезпечаване и техническият ресурс на Българската национална телевизия са от критично важно значение за поднасянето на зрителската аудитория на доброкачествен не само в съдържателно отношение, но и визуално подкрепен продукт.

Обезпечаването на необходимото цифрово оборудване за създаване на качествено програмно съдържание от Българската национална телевизия е гарантирано от разпоредбите на Закона за радиото и телевизията и вменено като задължение на държавата.

В качеството си на орган на управление на обществената телевизия генералният директор трябва да предвиди необходимия финансов ресурс за обезпечаване на студийните комплекси и подвижните, и репортерски станции с необходимата техника за производство на телевизионно съдържание в съответствие с най-високите съвременни технологични стандарти.

В отчета за дейността на БНТ през 2024 година е записано, че е извършена доставка на сървъри и мрежови компоненти за подготовка и последващ ъпгрейд на съществуващата система на AVID.

Несъмнено обновяването на техническото оборудване на обществената телевизия, което да гарантира технологично адекватното производство на качествена телевизионна продукция, е непрекъснат процес, който трябва да следва съвременните новости в приложимите технологии.

Дигиталните алтернативи на линейната медийна услуга, предлагана от Българската национална телевизия, изискват системно надграждане на новите канали за комуникация и достигане на създаваното телевизионно съдържание до по-широка аудитория – потребителите на социалните мрежи и другите интернет канали.

Активното търсене на съдържание в социалните мрежи се превръща във все по-голяма алтернатива на традиционните електронни медии. Това налага инкорпорирането на тези платформи в телевизионните форми и широкото им използване за обратна връзка със зрителя в реално време.

Освен преките включвания от „горещи точки“ и присъствие на мястото на събитието, в програмата на БНТ трябва сериозно да бъде застъпено използването на възможностите на социалните мрежи за достигане в реално време на всички места, които са във фокуса на общественото внимание.

Успешното достигане до по-голяма зрителска аудитория с Youtube-канала на БНТ и на „БНТ Подкаст“ доказва смисъла от по-нататъшното развитие на тези алтернативни комуникационни форми. Тяхното съдържание обаче не трябва да дублира телевизионното, а да предлага адаптирано към спецификите на изразните им средства съдържание.

6. Финансиране. Форми и механизми за контрол. Оптимизиране на разходите и мерки за повишаване на приходите

Съгласно Закона за радиото и телевизията финансирането на Българската национална телевизия в приходната част на бюджета, утвърждаван от УС на обществената телевизия, се формира основно от предвидената държавна субсидия и от постъпленията от реклама и спонсорство.

Доколкото държавната субсидия се определя от ежегодно приемания Закон за държавния бюджет и е съобразена с цялостната бюджетна рамка на страната, необходимо е да се върви към по-интензивно използване на възможностите за предлагане на търговски съобщения в ефира на БНТ, както и към целенасочено планиране увеличаването на приходите от продажба на ефирно време за излъчване на реклами.

Законовите ограничения за прилагането на продуктовото позициониране в медийните услуги на обществените доставчици трябва да бъдат разумно преразгледани, за да се разшири обхватът на аудио-визуалните форми, в които то е приложимо и допустимо за БНТ.

В стремежа за увеличаване на приходите в бюджета на Българската национална телевизия е от критично важно значение разработването на стратегически план за привличане на външно финансиране за предаванията, продуцирани от обществената телевизия, който да се актуализира всяка година.

Други източник на приходи в бюджета на БНТ:

- Планиране и подписване на договори за информационно обслужване - търсене на средства и начини за ефективно договаряне с културни, образователни и обществени институции за предлагане на техническия и кадрови ресурс на БНТ за информационно обслужване на реализирани от тях проекти.

- **Разработване на мрежа от спонсори и фондации за подпомагане на телевизионната дейност** – планирана мрежа от спонсори и фондации, които приоритетно залагат в програмите си подпомагане на телевизионната дейност; тясно сътрудничество с неправителствения сектор на национално и местно ниво за активно взаимодействие и работа по съвместни проекти.
- **Кандидатстване по европейски проекти** - съвместно с институциите и неправителствения сектор и самостоятелно кандидатстване по програми на Европейските структурни фондове;

За доброто и устойчиво финансово състояние на Българската национална телевизия от съществено значение са и мерките за намаляване и оптимизиране на разходите, за да бъде гарантирано стабилното развитие на обществената телевизия и на нейните технически и кадрови ресурси за производство и предлагане на зрителската аудитория на високостойностна телевизионна продукция.

Българската национална телевизия със своята дейност се отличава като голям енергиен консуматор, което налага необходимостта от прилагането на мерки за енергийна ефективност и внедряването на системи за автономно обезпечаване на част от електропотреблението на БНТ и регионалните телевизионни центрове в страната.

Не на последно място ежегодното планиране на бюджета на Българската национална телевизия трябва да предвижда адекватно и достойно осъвременяване на възнагражденията на професионалистите, които генерират и реализират програмното съдържание на обществената медия.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В Българската национална телевизия работят и допринасят за качественото съдържание на програмата доказани професионалисти и утвърдени, разпознаваеми журналисти. Тяхната мотивация е съществен фактор за реализацията на стойностно съдържание, което достойно да vyplъщава обществения характер на електронната медия.

Този най-ценен капитал на БНТ трябва да бъде съхранен и с осъзната приемственост надграждан, за да може традицията да срещне бъдещето в един търсен и харесван от обществото телевизионен продукт. Това трябва да е водещият приоритет в управлението на Българската национална телевизия.

Именно капиталът от професионални журналисти на БНТ е носителят и генераторът на предпочитаното програмно съдържание от българските телевизионни зрители.

Програмата на Българската национална телевизия трябва да скъси усещането за дистанция в зрителската аудитория, за да може по-пълнокръвно да изпълнява своите обществени функции. Аналитичните и дискуссионни форми да излязат на „Площада“, да влязат в институциите и да отидат в домовете на хората, за да разчупят клишето и дистанцираността на студийното присъствие. Програмното съдържание да се стреми да прехвърли своеобразен мост между носителите на информацията и тези, за които е предназначена. Плурализмът да бъде гарантиран и да отразява динамиката на процесите от общественно-политическия живот.

Така със съвременните комуникационни средства и прийоми, стъпвайки на създадените и надградени от БНТ високи професионални стандарти в производството на телевизионно съдържание, обществената телевизия на България може да възроди водещата си роля в условията на силно изразената конкуренция на комерсиалните електронни медии.